



Universiteit
Leiden
The Netherlands

Mensbeeld in islam: hoofdlijnen in de Koran en Soenna

Ghaly, M.M.I.

Citation

Ghaly, M. M. I. (2006). Mensbeeld in islam: hoofdlijnen in de Koran en Soenna. *Pastorale Verkenning*, 3, 6-6. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/13378>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/13378>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Pastorale Verkenningen



TIJDSCHRIFT VOOR HET JUSTITIEPASTORAAT, jaargang 1, nummer 3

najaar 2006



CHRISTELIJKE GODS- EN MENSBEELDEN

Verkenningen

Pastorale Verkenningen verschijnt 4 keer per jaar, in de maanden maart, juni, september en december. De redactie ziet zichzelf vooral als verzamelaar van artikelen en stimulator van collegae en anderen om artikelen te schrijven over de onderwerpen, die betrekking hebben op het werkveld justitiepastoraat. Pastorale Verkenningen wil deskundigheidsbevorderend zijn o.a. door het nadenken over justitiepastoraat en haar context, door de uitwisseling van visies op (aspecten van) het werk, door het reflecteren op noviteiten in het justitiepastoraat en haar context, en door aandacht te schenken aan de bronnen van waaruit justitiepastores leven en werken.

De volgende aflevering van Pastorale Verkenningen (jaargang 1, nummer 4) verschijnt in december 2006 en gaat over Zingeving aan detentie bij langgestraften. De deadline voor dat nummer is 27 november 2006. Pastorale Verkenningen jaargang 2, nummer 1 verschijnt in maart 2007. Wie zijn of haar artikel of boekrecensie wil inleveren, heeft de tijd tot 19 maart 2007 om het op te sturen. De redactie behoudt zich het recht voor toegestuurde bijdragen niet te plaatsen of naar believen in te korten.

Het REDACTIEADRES:
Ds. C. Donner
P.I. Haaglanden, loc. Scheveningen
Postbus 87810, 2508 DE 's
Gravenhage
c.donner@dji.minjus.nl

DE REDACTIE van Pastorale Verkenningen bestaat uit:
W. Burgering, redactievoorzitter
C. Donner, redactiesecretaris
P. Middelkoop
R. van Wieringen

Pastorale Verkenningen verschijnt onder verantwoordelijkheid van hoofdaalmoezenier F. van Iersel en hoofdpredikant J. Eerbeek.

Twee keer per jaar verschijnt Pastorale Verkenningen als Katern. Pastorale Verkenningen Extern Katern is te downloaden via:
justitiepastoraat.nl of
gevangenispastor.nl.

Medewerkende auteurs geven impliciet toestemming hun artikelen ook te plaatsen op deze websites.

INHOUD

Thema: Christelijke mens- en Godsbeelden

Wet en straf,
Thomas van Aquino en het welzijn van de mens
door Mark-Robin Hoogland pag. 3

Mensbeeld in de islam.
door M. Ghaly pag. 6

Godsbeeld en mensbeeld bij jeugdigen
door Arie van Boekel pag. 7

De kwetsbare mens
door Renilde van Wieringen pag. 10

Van de studiedagen corps justitiepredikanten:

- Sexuality and Spirituality in
a South African Female Correctional Center
door Christina Landman pag. 12

Van de studiedagen corps r.k. justitiepastoraat:

Gooi het kind niet met het badwater weg, oftewel:
De justitiepastor en de zorg voor de sacramentenbediening
door Theo van Dun pag. 18

Zin in, zin van gespreksgroepen
door Erik Verheijen pag. 21

Jan Eerbeek geridderd pag. 24

Afscheid Ferdinand van Melle

Wat is een mens zonder bestaansbewijs
door Jan Kees Wiebenga
Credo
door Frits ter Kuile
Wat is een mens zonder bestaansbewijs-2
door Gerrie ter Haar
Lieve mensen
door Ferdinand van Melle pag. 25

Rubrieken

KenJeZaakje
door Ryan van Eijk pag. 31

Kunst in de kerkzaal: de Hartelborgt
door Christiaan Donner Pag. 33

Boekrecensie
door Renilde van Wieringen pag. 34

In dit korte artikel worden de hoofdelementen van het mensbeeld in de Islam gepresenteerd aan de hand van de twee hoofdbronnen van de Islam; de Koran (De Islamitische Heilige Schrift) en de Soenna (de uitspraken en de daden van de Profeet van Islam). Hier wordt nadruk gelegd op twee punten.
door Mohammed M. Ghaly

Het eerste punt is de positie van de mens onder de andere schepselen. Ontelbare verwijzingen naar de mens in de Koran en de Soenna geven een duidelijk beeld over de eervolle positie die God aan dit schepsel schenkt. Één van de duidelijkste verzen in dit opzicht luidt, "En inderdaad hebben Wij de kinderen van Adam geëerd en hen gedragen over land en zee, en hun van het goede gegeven en hen verheven boven velen dergenen die Wij hebben geschapen" (K. 17:70). Geleerden constateerden, op basis van dit vers, dat mens een eervolle positie bekleedt puur door zijn mens zijn, ongeacht kleur, ras of religie.¹ Op de dag van zijn geboorte krijgt de mens zijn eervolle positie, van de zijde van God, die niemand hem later kan ontnemen.² De Profeet Muhammad bevestigde door zijn gedrag de erkenning van deze eervolle positie. Er wordt overgeleverd dat een begrafenisstoet van een joodse overledene de Profeet en zijn Metgezellen passeerde. Als teken

van respect ging de Profeet staan. Toen hij geïnformeerd werd dat het begrafenisstoet van een jood was, reageerde hij met de vraag, "Was hij dan geen mens?!"³

Het tweede punt betreft de positie van de mens in vergelijking met andere mensen. De Koran en de Soenna definiëren deze relatie met behulp van het begrip gelijkheid en ook met dat van broederschap. Broederschap betekent niet alleen gelijkheid maar impliceert ook tolerantie en liefde voor elkaar. Wat betreft het begrip gelijkheid, staat in de Koran dat alle mensen geschapen zijn uit één ziel (K. 04:01 & 39:06). De Profeet versterkte dit toen hij zei, "O mensen! Uw Heer is één en Uw vader is één. U allen behoort tot Adam en Adam is geschapen van aarde."⁴ Wat betreft het begrip broederschap zei de Profeet, "O Allah! Ik getuig dat U de enige God bent en [ik getuig] dat alle mensen broeders zijn."⁵ Deze broederschap moet geactiveerd worden tijdens het dagelijkse leven. De Profeet zei hierover, "Mensen zijn de kinderen van God en de meeste geliefde onder hen bij God zijn degenen die Zijn kinderen met barmhartigheid behandelen."⁶

In deze zin is de Islam bedoeld voor elk mens en niet te monopoliseren door één bepaalde groep of één bepaald volk. De oproep om God te dienen wordt gericht tot elk mens (K. 2:21). De Koran zelf is een leidraad voor mensen, in de breedste zin van het woord (K. 4:174, 3:138 & 10:57). In deze context wordt de Profeet van de Islam ook gevraagd om de boodschap van de Koran uit te leggen en te verkondigen aan de mensen, aan alle mensen (K. 16:44 & 34:28).

Nu even overstappen naar de praktijk. Moslims die in het Westen leven hebben altijd te maken met niet-moslims, als collega's, burens, vrienden, of als medeburgers van het land. Het mensbeeld in de Islam wordt getest op een praktisch niveau in het dagelijkse leven van de moslims in een dergelijke omgeving. De islamitische theorie wordt door sommige moslims zo goed mogelijk in praktijk gebracht maar dat is zeker niet altijd het geval. Niet elke moslim handelt primair vanuit respect, liefde en barmhartigheid in zijn samenleven met niet-moslims. Het toenemende aantal van moslim jongeren in de justitiële inrichtingen is hiervan een duidelijk bewijs. Als islamitische geestelijke verzorger bij het Ministerie van Justitie ben ik in direct contact gekomen met deze jongens. Daarbij ben ik tot de conclusie gekomen dat de verkeerde en ook schadelijke standpunten aangenomen door de jongeren twee hoofdoorzaken hebben. De eerste is dat zij het zojuist uiteengezette Islamitische perspectief van het mensbeeld omdraaien. Dat komt omdat ze hierover helemaal geen informatie krijgen of alleen verkeerde informatie. De tweede oorzaak is het gevoel dat ze gediscrimineerd worden op basis van hun religie, kleur of afkomst. Als een wraakreactie gaan de jongeren dezelfde racistische en discriminerende benaderingen toepassen tegen andere mensen. Deze benadering kan soms tot criminele acties leiden. Ik geloof dat de oplossing ook tweeledig is. Aan de ene kant, het verspreiden en verkondigen van de juiste kennis over de islam en zijn levensbeschouwing. Aan de andere kant staat de noodzaak van een meer ontvankelijke benadering van deze jongeren en alle anderen die het gevoel hebben dat ze niet gelijk worden behandeld.

Mohammed M. Ghaly, is

Lecturer of Islamic Studies aan de Leidse Universiteit
Islamic Theology Department, Faculty of Theology

¹ Alūsī, Muhammad al-, *Rûḥ al-Ma'ânî fī Tafsīr al-Qur'ân al-'Azīm*, Beiroet: Dâ al-Turâṭh al-'Arabî, z.d., vol. XV, p. 117; Sibâ'î, Mustafâ al-, *Ishtirâkiyyat al-Islâm*, 2^{de} druk, Damascus: Al-Dâr al-Qawmiyya li al-Tibâ'a wa al-Nashr, 1960, p. 66; Weeramantry, J., *Islamic Jurisprudence: An International Perspective*, Macmillan, 1988, p. 64, geciteerd door Kamâlî, Hâshim, *The Dignity of Man: An Islamic Perspective*, Oxford: Islamic Texts Society, 2002, p. 1-3.

² Yusrî, Ahmad, *Huqûq al-Insân wa Asbâb al-'Unf fī al-Mujtama' al-Islâmî fī Daw' Ahkâm al-Sharî'a*, Alexandria: Mansha'at al-Ma'ârif, 1993, p. 30; Weeramantry, J., *Islamic Jurisprudence*: aangehaalde werk, p. 64.

³ Dit verhaal is overgeleverd in verschillende collecties die de Soenna van de Profeet verzamelen. Zie bijvoorbeeld, Bukhârî al-, *Sahîh al-Bukhârî*, Overlevering no. 1250.

⁴ Ibn 'Abd Rabbih, *Al-'Iqd al-Farîd li al-Malik al-Sa'îd*, 3^{de} druk, Cairo: Matba'at Lajnat al-Ta'lîf, 1965, vol. 2, p. 35.

⁵ Abû Dawûd, *Sunan Abî Dawûd*, ed. Muhammad 'Abd al-Hamîd, Beiroet: Dâr al-Fikr, z. d., Overlevering no. 1508.

⁶ Tabrizî, al-, *Mishkât al-Masâbîh*, ed. Muhammad Nâsir al-Dîn al-Albânî, 2^{de} druk, Beiroet: Al-Maktab al-Islâmî, 1979, Overlevering no. 4998.